

Závěrečná zpráva z monitoringu lezeckých objektů na území Národního parku České Švýcarsko v roce 2014

(smlouva o dílo, č.j. SNPCS 01406/2014)

Monitoring lezeckých objektů (dále LO) v roce 2014 proběhl ve 2 etapách. Na jaře v oblasti soutěsek říčky Kamenice + 3 LO v oblasti Vysoká Lípa + 5 LO v oblasti Hřensko. Koncem léta a na podzim pak v oblastech Vysoká Lípa a Hřensko. Ač se geomorfologicky jedná o jedno území a vzdálenosti mezi zmíněnými oblastmi jsou velmi malé (do 1 km), v každé z oblastí lze nalézt zcela odlišné typy skalních objektů – převážně rozsedlinové v soutěskách, převážně vzniklé erozí pak ve zbývajících dvou lokalitách.

Celkem bylo monitorováno, dle oblastí:

- oblast Hřensko – 31 LO, z toho 25 LO dle průvodce, 3 PLO (potenciální LO) a 3 NLO (neuvedené, historické LO),
- oblast Soutěsky – 49 LO, z toho 42 LO dle průvodce a 7 PLO,
- oblast Vysoká Lípa – 48 LO, z toho 42 LO, 5 PLO a 1 NLO (neuvedený, nový LO).

V roce 2014 tak bylo celkem monitorováno 128 LO, z toho 109 LO dle průvodce, 15 PLO a 4 NLO.

Detailní popis monitorovaných LO (LO dle průvodce + NLO)

1. Oblast Hřensko

Pravý břeh Labe: 5 LO, do výšky 50 m nad hladinou Labe (1. a 2. patro skal). S výjimkou LO Hraniční terč se jedná o nevýznamné a nízké skalní objekty. Většina z LO je osazena měřením SNPČŠ z důvodů možné nestability, některé nesou stopy lidské činnosti dané bezprostřední blízkostí obce Hřensko.

K celoročnímu horolezeckému využívání lze nad současný stav doporučit zmíněný LO Hraniční terč – dobrý přístup, 2. zóna NP, bezprostřední blízkost silnice, výška splňující požadavky na pískovcovou věž.

Údolí Suché Bělé včetně Jeleních louží: 15 LO, s výjimkou LO Tetřeví stěna a Věže Pastýřské stěny se jedná o nižší (do 8 m) LO. Vyšší návštěvnost (průměr > 1 lezec / 1 rok) zaznamenána pouze u LO Řádový hrad ve Stříbrných stěnách a Průvodce cizinců na zakázané historické stezce mezi G. Winterbergem a Pravčickou bránou.

K horolezeckému využívání s časovým omezením v jarním období lze nad současný stav doporučit LO Řádový hrad, jehož výška splňuje požadavky na pískovcovou věž; je jednou ze 4 LO na jediném ostrohu a na zbývajících 3 LO je již lezení s omezením povoleno.

Okolí Pravčické brány: 5 LO, kde pouze LO Benátská věž a Přílepek mají údolní stěny vyšší jak 40 m. LO Přílepek osazen on-line měřením SNPČŠ z důvodů nestability, LO Houba nestabilní (zákaz lezení již z 80. Let 20. století. V okolí hnízdění sokola stěhovavého.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Pravčický důl a Gabrielina stezka: 3 LO, kde pozornost zasluhuje LO Urna z důvodu prověření stability. Věžička je přímo nad turistickou stezkou a pád stromu by ji pravděpodobně dokázal destabilizovat. V okolí hnízdění sokola stěhovavého.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Mezní důl - západ: 3 LO do výšky 8 m na skalním ostrohu v klidné a nerušené lokalitě se zvýšeným výskytem železitých inkrustací.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

2. Oblast Soutěsky

Ferdinandova soutěska: 10 LO, většinou 20 – 50m nad hladinou říčky Kamenice (1. a 2. patro skal). Nepočítaje 2 masivy, pak s výjimkou LO Kazanův kámen (48) nesplňují výškové požadavky pro pískovcovou věž. Na dvou lokalitách (pravý i levý břeh) zaznamenán skrovný výskyt rojovníku bahenního. Ve vrchním patře LO Tennessee (37) historicky doložené hnízdění výra velkého již kolem r. 1890.

K horolezeckému využívání lze nad současný stav doporučit LO Kazanův kámen – přístup přímo z koryta Kamenice, 2. zóna NP.

Soutěska Ve Strži: 19 LO, převážně 30 – 60 m nad hladinou Kamenice (1. a 2. patro skal). Většinou nesplňují výškové požadavky pro pískovcovou věž. Na LO Věž Vyschlého dolu zjištěno měření SNPČŠ z důvodů možné nestability. Na levém, jižním břehu Kamenice, zvláště v 2. patře skal, zaznamenán velmi hojný výskyt rojovníku bahenního a rašeliníku. V úžlabí nad LO Věž svobodných lidí pozorováno významné přirozené zmlazení jedle.

K horolezeckému využívání s časovým omezením v jarním období lze nad současný stav doporučit LO Bivaková věž – dobrý přístup od Dolského mlýna, výška splňuje požadavky na pískovcovou věž.

Soutěsky Divoká a Edmundova: 13 LO, převážně 20 – 50m nad hladinou Kamenice (1. a 2. patro skal). Většinou nesplňují výškové požadavky pro pískovcovou věž. Na 2 LO – Drátěná jehla a Vnouček zjištěny viklany (vrchní bloky), nehrozíci řícením. Na levém, jižním břehu Kamenice, zvláště v 2. patře skal, zaznamenán velmi hojný výskyt rojovníku bahenního a rašeliníku.

K horolezeckému využívání s časovým omezením v jarním období lze nad současný stav doporučit LO Sirotek – dobrý přístup (1. zóna NP s vyznačenou přístupovou cestou cca 15m v blízkosti LO), výška splňuje požadavky na pískovcovou věž; naopak proti hovoří datum prvovýstupu.

2. Oblast Vysoká Lípa

Vysoká Lípa – Zámeček: 3 LO v blízkosti užívaných cest, žádná nespĺňuje výškové požadavky pro pískovcovou věž. V blízkosti LO Sarkafarka soustava nor, evidentně obydlených; na této věži byl odstraněn celý pokryv vrchní partie.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádnou ze zmíněných LO.

Mezní důl – východ: 2 LO přes 10 m výšky na sousedních skalních ostroších v klidné a nerušené lokalitě, nedaleko Ponovy louky.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Hluboký důl – jih: 5 LO do 8 m výšky, jak v údolí, tak středním patře skal. Většinou mechový pokryv a celoroční vlhkost dané mikroklimatem Hlubokého dolu. Výjimečný výskyt rojovníku bahenního. LO Poutnice (není v průvodci) osazen kruhy a knihou v roce 2013.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Hluboký důl – střed: 12 LO, většinou nízké a parametry pro pískovcovou věž zdaleka nespĺňující. Celoročně vlhké s mechovým pokryvem, daným mikroklimatem Hlubokého dolu a přilehlých roklí, zvláště pak v Medvědí dole. Zde na okrajových skalách nalezeny sekané značky (obdélníky). Výjimečný výskyt rojovníku bahenního, častější pak rašeliník.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Hluboký důl – sever plus Velký Kozí důl: 7 LO, kde pouze LO Věž bratří Nehasilových a Vřesová stěna splňují výškové požadavky na pískovcovou věž. Celoročně vlhké a s mechovým pokryvem, daným mikroklimatem těchto hlubokých roklin.

K horolezeckému využívání s časovým omezením v jarním období lze nad současný stav doporučit LO Věž bratří Nehasilových – blízkost turistické stezky, 2. zóna NP.

Mlýnská rokle: 10 LO, s výjimkou LO Zloděj a Upír nižších 7 m. Na klidném rozhraní 1. a 2. zóny NP, většinou spíše celoročně vlhké. V blízkosti hnízdění čápa černého.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Česká silnice: 4 LO, mimo LO Václavák spíše nižší (do 7 m) a vlhčí. Skála Wenzelstein (LO Václavák) s doloženým historickým osídlením.

K horolezeckému využívání nelze doporučit žádný z těchto LO.

Monitoring horolezecké návštěvnosti: návštěvnost poněkud stoupla po vyhlášení NP České Švýcarsko, po r. 2002 došlo opět k poklesu. Obecně lze říci, že průměrná návštěva na jednotlivých MLO je < 1 horolezec / 1 rok.

Spolu s monitoringem lezeckých objektů, uvedených v průvodci, vydaném v roce 2012, bylo nad rámec smlouvy vytipováno a zdokumentováno 15 PLO, v tab. jsou označeny (id) 1001 – 1015.

Dále byly zdokumentovány a monitorovány 4 NLO, označeny (id) 2001 - 2004:

1. Neuvedená N4 - Poutnice, oblast Vysoká Lípa, nedaleko Mementa mori. Na toto souvěží osadil v r. 2013 autor schránku pro knížku, slaňovací kruh a 2 stěnové kruhy.

V průvodci není z důvodu, že tento byl publikován o rok dříve

2. Neuvedená N3 - Fremder/Cizinec, oblast Hřensko, východní část Jeleních louží. Tato věžička je zakreslena ve vrcholové knížce vedlejší věžičky Průvodce cizinců (Fremderführer). Historické sekané stupy jsou stále dobře znatelné.

V průvodci není zřejmě z důvodu opomenutí autora - ten doplnil jen nové LO. Věžička není nijak významná, nicméně stále navštěvovaná, neb kolem ní vede zakázaná stezka Grosser Winterberg - Pravčická brána.

3. Neuvedená N2 - název neznámý, oblast Hřensko, západně od středu Jeleních louží. Tato věž převyšuje v průvodci uvedenou, vedle stojící věžičku Trpaslík Pastýřské stěny. Na vrcholu jsou pozůstatky kamenného mužíka s prostorem i pro uložení schránky.

V průvodci není zřejmě z více důvodů: na vedleším Trpaslíkovi Pastýřské stěny chybí schránka s knížkou, podobně jako na této věži. Je možné, že z úsporných důvodů kdysi němečtí lezci osadili schránkou s knížkou pouze vizuálně i lezecky zajímavějšího Trpaslíka, podobně jako u dvojice Průvodce cizinců - Cizinec a uvedli obě věže v této knížce, na této věži postavili pouze kamenného mužíka.

4. Neuvedená N1 - název neznámý, oblast Hřensko, západně od Jeleních louží na Suchou Bělou. Tato věžička je dvojčetem Hraničáře. Stojí vedle sebe, jsou stejně vysoké a je podobně obtížné se na každou z nich dostat. Jistě ji již němečtí lezci neopomenuli vylézt.

V průvodci není zřejmě z důvodů podobných, jako N2. Tj. na Hraničáři není schránka s knihou, ve které byla vedlejší věžička pravděpodobně zakreslena. Nicméně, v tomto případě se nepodařilo nalézt na jejím vrcholu žádné stopy po lezcích - sekání, kamenný mužík apod.

Poznámka: domnívám se, že dělení LO na „Nepovolené“ a „Zakázané“ není z pohledu ochrany přírody výhodné. Jednak se jedná o synonyma, a z hlediska NLP (neuro-lingvistického programování) se jeví používání zákazu, uvozeného předponou „ne-“, jako spíše nefunkční. Z uvedeného plyne, že pro všechny lezecké objekty, které splňují požadavky na pískovcové věže (hlavně výška), prvovýstupy byly provedeny v souladu s platnou legislativou a nevztahuje se na ně výjimka daná Návštěvní řádem, by měly být označeny jako „Zakázané“. Pro označení ostatních, které nejsou uvedeny v Návštěvním řádu, by bylo vhodnější označení „Skalní objekt č.“ bez uvedení názvu, daného prvovýstupcem. Používáním tohoto názvu totiž dochází dle NLP k „legalizaci“ prvovýstupu.

Předávací protokol

Dne 23. 10. 2014 byly v souladu se smlouvou o dílo, č.j. SNPCS 01406/2014) předány následující dokumenty a předměty:

1. CD s daty o monitoringu ve formátu excel a fotodokumentací ve formátu jpg

2. Závěrečná zpráva

3. Vrcholové schránky s knížkami (9 ks):

Opuštěná stěna (25)

Medvídě (52)

Medvědí hrad (47)

Upíří bufet (32)

Upír (33)

Rysí drápek (70)

Medvědí hlava (45)

Medvědí doupě (51)

Poutnice (N4)

Za ČR-Správa NP České Švýcarsko převzal: